No. 269. ANNO 1848. **ARNHEMSCHE COURANT.** Zondag 31 December.

Uit hoofde van den Nieuwjaarsdag *zal de Dingsdagsche Courant niet worden uitgegeven.*

Vereenvoudiging en bezuiniging.

VI.

De bezuiniging op het departement van Oorlog bedraagt ƒ1,269,000. Dit geeft dus — de begrooting van Oorlog geraamd zijnde op ƒ11,675,000 — eene vaste jaarlijksche uitgave van ƒ10,406,000. Eene vaste uitgaaf van *honderd en vier tonnen gouds* voor het landleger is voor een klein volk, met een gedebaucheerd politiek gestel als het onze, buiten twijfel te veel. Wil men »doortastend" te werk gaan, zoo behoort men ook hier zich eene grens te stellen, die in vredestijd zoo als thans, onder geenerlei voorwendsel mag overtreden worden. Acht millioen is het uiterste dat in een land als het onze voor het departement van Oorlog in vredestijd mag uitgegeven worden.

Een aanzienlijk gedeelte van de uitgaven voor Oorlog kan gevonden worden door het sloopen van eene menigte van vestingen. Officieren van erkende kunde hebben hierop reeds lang aangedrongen. Wij herinneren hier slechts aan het artikel over de verdedigingsmiddelen van ons land van kapitein KNOOP, voorkomende in een nommer van den *Gids* van dit jaar, waarin deze bekwame militair, bepaaldelijk uit het oogpunt eener goede verdediging, met kracht aandringt op het sloopen van onderscheidene vestingen, omdat vestingen het land verzwakken in plaats van het te versterken. Men rekent dat, indien al onze vestingen in oorlogstijd naar behooren bezet waren, 30,000 man onnut zouden gemaakt zijn, die achter de wallen opgesloten bleven, terwijl de vijand, zonder zich in het minst om die bezettingen te bekommeren, tot in het hart des lands doordrong.

Onze ligging in Europa, de gesteldheid van het land, de bevolking, maken dat wij geen groot leger behoeven. Voor een groot gedeelte is ons land gedekt door eene onveilige, ondiepe kust. Eene gewapende landing zou ten allen tijde een groot waagstuk zijn en met een betrekkelijk klein getal troepen, zijn onze kusten zeer gemakkelijk te verdedigen. Doch onze ware sterkte is binnen 's lands. Onze waterwerken, onze dijken, onze polders, onze sluizen, onze inundatie-werken zijn onze ware verdedigingsmiddelen. Zoo beschouwt het ook kapitein KNOOP. Wanneer wij het geheele land onder water zetten, en onze dijken door kleine troepen-afdeelingen bezetten en laten versterken, kan men aan elken vijand het doordringen beletten en met bijna geenerlei verlies van onzen kant, eenen allermoorddadigsten krijg tegen hem voeren. In het algemeen gelooven wij, dat eene natie van drie millioen zielen, nooit voor goed overwonnen kan worden, wanneer zij het niet *wil* — hetzij uit onverschilligheid, hetzij uit sympathie voor den overwinnaar, hetzij uit lafhartigheid. En van eenen veroverings-krijg hebben wij misschien minder dan eenig ander volk van Europa te vreezen. Ons land ligt niet, gelijk België, om het slagveld van Europa te zijn. Men moet er komen om er te willen wezen. Ons bestaan stoort geenerlei belang, terwijl ons niet-bestaan, onze insmelting met eenig ander rijk, voor andere mogendheden ongewenscht zou zijn. Het land zelf heeft noch in klimaat noch in bodem iets zoo bijzonder aantrekkelijks of verleidelijks, om andere natiën te verlokken zich hier te komen nestelen of ons aan zich te trekken. Indien men nu daarbij het vooruitzigt heeft op eenen energieken tegenstand, en wel eene soort van tegenstand, waarbij men van het krijgsmateriëel weinig of geen nut heeft, zoo zal de veroverings-zuchtige mogendheid zich nog wel eerst eens bedenken, eer zij de proef komt nemen hoe het Hollandsch moeraswater smaakt en hoeveel duimen waters er in de Hollandsche polders staat.

Dat *wij* aan het veroveren zouden gaan, zal wel niemand met gezonde hersenen invallen. Het leger dient dus bij ons bepaaldelijk tot verdediging des lands. Maar daarvoor heeft men dan ook aan 10 of 12,000 man genoeg. Tien duizend à twaalf duizend man, goed uitgeruste, goed gedisciplineerde, goed gekleede, gevoede en verzorgde manschappen, waaruit zorgvuldig alle kwade elementen geweerd en verwijderd worden, is waarlijk geene verwerpelijke magt voor een land als het onze. Sluit zich nu hier aan eene goed georganiseerde, in het oogenblik des gevaars steeds beschikbare, landweer, dan gelooven wij niet te veel te zeggen, wanneer wij beweren, dat het *onmogelijk* is ons, tegen onzen wil, eene vreemde nationaliteit op te dringen. Men moet bij ons niet denken aan geregelde veldslagen van legers tegen legers; men moet denken aan door het geheele land verspreide vliegende korpsen, die zich de gelegenheid en de gesteldheid van het land ten nutte makende, den vijand voet voor voet het doordringen beletten, hem door herhaalde onverhoedsche aanvallen en overrompelingen afmatten en moedeloos maken, die eene soort van *dijk- en polder-krijg* (om het zoo eens uit te drukken) tegen hem voeren.

Een ander punt, waarop bezuinigd en vereenvoudigd moest en kon worden, is het enorm aantal generaals, hoofd- en staf-officieren, waaraan ons leger zoo rijk is. Generaals en luitenant-generaals in vredestijd, zijn bij ons eene weelde; men behoorde in gewone omstandigheden, geenen hoogeren militairen rang te verleenen, dan dien van generaal-majoor, ja zelfs zouden wij geneigd zijn te gelooven, dat, wanneer men slechts ernstig wilde, er geenerlei bezwaar in zou gelegen zijn voor brigade-chefs, niets dan kolonels te bezigen, en het bevel over de regimenten aan oversten of luitenant-kolonels op te dragen. Eene andere vraag is, of men niet zeer wel het aantal der regiments-officieren van *zes* klassen (kolonel, luitenant-kolonel, majoor, kapitein, eerste luitenant, tweede luitenant) tot *vier* (luitenant-kolonel, majoor, kapitein, luitenant) zou kunnen terugbrengen? Indien wij ons niet zeer vergissen treft men in andere legers, met name het Engelsche, eene zoo groote rang-verscheidenheid niet aan. Onze regering heeft, gelijk iedereen weet, het zwak van *veel en velerlei*, maar zij heeft daarbij dan ook het zwak van alles ten halve, onvolledig en gebrekkig te doen. Terwijl enkele hoogere officieren aanzienlijke bezoldigingen genieten, moet het oneindig grooter aantal subalterne officieren, (van welke een zeer groot deel het zelfs niet tot majoor brengt) gebrek lijden. Een luitenant, een kapitein bij de infanterie hebben eene bezoldiging, van welke het onmogelijk is, zoo zij geen vermogen van zich zelven hebben, of door hunne familiën ondersteund worden, — als fatsoenlijk man te leven. Dit zou het reeds zijn, wanneer zij hunne bezoldigingen ten minste intact genoten, maar het is dubbel zoo op de wijze, zoo als zij thans behandeld worden. Eerst begint men met hun onder specieuse voorwendsels voor pensioen- en weduwen-fondsen enz., een deel van hun tractement te onthouden; hierop volgen de onkosten en het onderhoud eener kostbare en veelal nuttelooze kleedij — men denke bij voorbeeld aan de smakelooze epauletten —, daarop volgen, wat voor een officier (vooral den subalternen officier) eene ontzaggelijke onkoste is, de kosten van verhuizing. Stel nu dat de officier getrouwd is, dat hij kinderen heeft, dat hij als fatsoenlijk man met vrouw en kinderen voor den dag wil — neen *moet* — komen, (want al doet een militair gelijk een Karthuizer monnik gelofte van armoede, hij doet daarom geene gelofte van onthouding; hij wil ook, als andere menschen, een *gezin*, een eigen huis en haard hebben), hoe moet hij zich bekrimpen, wat al offers moeten er in het geheim gebragt worden, om in het openbaar dat fatsoen te kunnen ophouden en voor den man, die epaulet en degen draagt, is alle andere carrière gesloten. Komen er nu nog vrijwillige leeningen bij, dan moet hij er geheel onder, want er is niemand, die meer vrijwillig aan de regering leent, dan de militair, dien zij geheel in hare magt heeft.

Een officier behoorde nooit minder dan ƒ1200 tractement te hebben. Daarentegen zien wij niet in, waarom de tractementen, in evenredigheid der rangen, zoo onevenredig stijgen moeten. Geeft gij aan den luitenant ƒ1200; zoo geeft aan den kapitein ƒ1600; aan den majoor ƒ2000; aan den luitenant-kolonel ƒ2400; aan den kolonel (brigade-kommandant) ƒ3000 (1). Men moet den afstand tusschen de officieren niet te groot maken. De kolonel en de luitenant moeten beiden *gentlemen* zijn en elkander als *kameraden* blijven beschouwen.

Het is, en uit het oogpunt van bezuiniging en vereenvoudiging, en uit dat van eene goede organisatie des legers, volstrekt noodzakelijk, dat men het aantal militairen — en speciaal dat der officieren — alleen tot het *noodige* beperke. Het is vooral noodzakelijk, dat men het aantal klassen der hooge officieren en hunne aanzienlijke tractementen met eene krachtige hand

---

(1) Behoudt men twee klassen van luitenants, zoo zou men kunnen geven: aan eenen luitenant van de 2de klasse ƒ1200; aan eenen luitenant van de 1ste klasse ƒ1500; aan eenen kapitein ƒ1800; aan eenen majoor ƒ2100; aan eenen luitenant-kolonel ƒ2400; aan eenen kolonel ƒ[illegible]; aan eenen generaal-majoor ƒ3000.

besnoeije. Juist de eigenaardige hiërarchie der militairen, maakt aanzienlijke bezoldingen voor de hooge rangen minder noodig. Eer men tot den hoogen rang geraakt, moet men eerst alle lagere rangen doorloopen hebben. Indien men nu aan den luitenant, aan den kapitein een ruim, onbezorgd en onbekrompen bestaan verzekert, zoo kan hij zich nu reeds daarnaar inrigten, hij kan, des verkiezende, zijn tractement niet geheel opteren, maar er jaarlijks iets — stel *f* 100 — van overleggen. Zoodoende vormt hij zich langzamerhand een klein kapitaal, of hij heeft zich ten minste, zoo als men in het dagelijksch leven zegt, »in zijn huishouden gezet," en hij behoeft nu slechts eene geringe vermeerdering, om op dien voet te blijven voortleven.

Eene reorganisatie op eenen nieuwen, zuinigen en eenvoudigen voet, zou, ook voor het leger, hoogst gewenscht zijn. Zeker zouden er in den beginne offers moeten gebragt worden, maar — het offer éénmaal gebragt zijnde — zoo had men ten minste *zekerheid.* Men wist nù, dat men op vasten grond stond. Thans hangt het zwaard van DAMOCLES steeds boven ieders hoofd. Men stelt uit, men zoekt dan langs dezen, dan langs genen weg, die zoo gevreesde operatie te ontgaan; het baat niet; het is slechts uitstel van executie; ééns moet de operatie toch plaats hebben en wie weet hoe zij *dan* plaats heeft. Breng de onkosten voor het leger tot acht millioen terug en men zal tevreden zijn. De militairen zullen niet langer verkeeren onder dien nederbuigenden, demoraliserenden, moed- en lust-roovende druk van eene steeds dreigende decimering. Eens den schok doorgestaan hebbende, eens wetende, dat men het er voor doen *moet*, dat die acht millioen de uiterste prijs is die te bedingen valt, zal men er eene studie van maken, er zich met vlijt op toeleggen, zooveel mogelijk van die acht millioen partij te trekken. Als men weinig vestingen, en niet meer dan 10 of 12,000 soldaten heeft, zal men des te sterker geprikkeld worden, om van die 10 of 12,000 man *keur*benden, de *kern* van het verdedigings-vermogen der natie te maken. Heeft men weinige, doch goed bezoldigde, officieren (en geene hooggepluimde en hooggesalarieërde sinecuristen) zoo zal men des te stipter toezien *wien* men officier maakt, *wien* men het bevel in handen geeft. Wat men in het cijfer verliest, zal men in innerlijke deugdelijkheid dubbel terugwinnen.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *26 dec.* Aangaande de bedoelingen der Fransche regering ten opzigte van de buitenlandsche politiek, verneemt men thans met zekerheid, dat Frankrijk waarschijnlijk eerlang genoodzaakt zal zijn, uit zijn' twijfelachtigen toestand, waarin het zich sedert de februari-omwenteling bevindt, te treden. Het kabinet van *Lodewijk Napoleon* zoude de gelegenheid, welke de Italiaansche vraag oplevert, daartoe gebruiken; men zou op het congres te Brussel, hetwelk zich met de regeling dezer zaak moet bezig houden, met categorische eischen tot dadelijke verwezenlijking der zoogenaamde Italiaansche onafhankelijkheid, voor den dag komen en deze eischen door vertooning van militaire demonstratiën, vooreerst in de nabijheid der Alpen, kracht bijzetten. Het Fransche kabinet konde echter, wanneer het werkelijk de grenzen van verstandige gematigdheid te buiten ging, zwarigheden ontmoeten, die het niet verwachtte.

Olmutz, *23 dec.* Heden morgen ten de groote Prager deputatie alhier aangekomen. In Moravie is de verbittering tegen de Czechen geheel geweken. Twee bevriende buren reiken elkander weder de hand. Slechts de hevige vijanden der Slaven zien de Prager deputatie met scheele oogen aan. *Löhner* en *Füster* hebben in Kremsier het bevel ontvangen de jurisdictie der stad niet te verlaten. Aldaar zijn commissarissen van Weenen aangekomen, om van de beide gedeputeerden eenige nadere omstandigheden van den moord van *Latour* te vernemen. De deputatiën der Hanaken duren nog onophoudelijk voort.

Olmutz, *22 dec.* Heden morgen ten 10 ure was aan de Prager deputatie hare audientie toegestaan. Zij werd zeer vriendelijk door den Keizer ontvangen, welke uitdrukkelijk beloofde dat de Pragers er zeker van konden zijn, dat hij de vrijheid zoude beschermen en ontwikkelen.

Innsbruck, *19 dec.* Volgens een schrijven uit Kremsier zoude bij de toekomstige constituering van de Staten van Oostenrijk, de provincie Tyrol in vier kreitsen verdeeld worden; 1. het boven- en beneden-Inn-dal; 2. de Botzen- en Pusterthaler-kreits; 3. Vorarlberg, en 4. de twee Welsche kreitsen. Iedere kreits verkrijgt hare eigene kreitsregering en als parlementaire vertegenwoordiging eene kreits-congregatie, naar het voorbeeld van Lombardije. Aan het hoofd van het bestuur, is een verantwoordelijken provincialen minister geplaatst.

Posen, *25 dec.* De Liga polsca heeft, tot de definitive keuze van een geregeld bestuur, eene vergadering van kreits-afgevaardigden uitgeschreven, welke zal plaats hebben te Posen op den 5den januari, in de vooronderstelling, dat het verlof tot het houden derzelve, niet langer zal geweigerd worden, nadat eene dergelijke vergadering ter constituering der »Duitsche broederschap" veroorloofd is geworden. De generaal *v. Steinäcker* echter, heeft het gevraagde verlof andermaal, op grond van de bepalingen van den staat van beleg, afgeslagen, zoodat, indien de staat van beleg inmiddels niet wordt opgeheven, de Liga polsca hare kiesvergadering op eene, buiten het raijon der vesting gelegene plaats, zal moeten houden.

Sedert eenigen tijd zijn hier verscheidene vreemdelingen uit het Koningrijk Polen aangekomen. Volgens hunne verzekeringen zoude het volstrekt geene zwarigheden inhebben, passen, tot overtrekking der grenzen, te bekomen, in het geval dat Russische onderdanen naar Pruisen of Pruisische naar het Koningrijk Polen willen reizen. Deze bewering is echter met andere feiten zoodanig in tegenspraak, dat wij dezelve slechts als eene verontschuldiging kunnen aanmerken voor de in het oog vallende verschijning van deze, alhier geheel onbekende, personen, en hen, met de openbare meening, voor agenten der Russische regering houden welke hier komen bespieden. Wij onthouden ons daarom ook hunne fabelen mede te deelen. Volgens andere berigten van de grenzen, bevinden zich de Russische troepen op voortdurende, zich in alle rigtingen kruisende, marschen, waarschijnlijk om de ware bewegingen te maskeren, welke zich naar het zuiden schijnen te rigten. Overigens moet de cholera groote verwoestingen in het Russische leger aangerigt hebben. Nog grootere offers echter moet eene, nu nog heerschende, pestaardige ziekte vorderen, welke zich door witte pokken openbaart en daarom de »witte pest" genoemd wordt. De dood volgt zeer snel en de ligchamen gaan bijna onmiddellijk tot bederf over. Gedurende de ziekte zelve verspreiden de ligchamen reeds eene pestaardige stank. Deze ziekte zoude mede oorzaak zijn van de gedurige marschen der troepen.

FRANKRIJK.

Parijs, *27 dec.* De Nationale Vergadering heeft heden op nieuw een dekreet van het voorloopig bewind vernietigd. Met 417 tegen 336 stemmen werd bepaald, dat de bereids aangenomene afschaffing van de belasting op het zout, op 1 januarij 1849, niet plaats zal hebben. De commissie stelde voor, de belasting slechts van 30 op 10 centimes te verminderen; maar ofschoon de vergadering dit voorstel nog niet bediscussieerd had, lijdt er geen twijfel aan zijne aanneming.

— Heden ochtend ten 11 ure heeft de President der Republiek een officieel bezoek bij den President der Nationale Vergadering afgelegd. Men heeft bij die gelegenheid opgemerkt, dat zijn koetsier en lakkei de kleine liverei des Keizers droegen; groene rok met gouden knoopen, zwart peluchen kniebroek en zijden kousen. Hij zelf was in het zwart met het grootkruis van het legioen van eer op de borst. Het bezoek heeft ongeveer een half uur geduurd. Bij zijne aankomst en zijn vertrek liet zich de muzijk der nationale garde hooren.

ITALIE.

Berigten uit Bologna van den 15den dezer bevestigen dat de senator dier stad, de heer *Zucchini*, geweigerd had het lidmaatschap te aanvaarden der, bij besluit van den 11den, door de Romeinsche Kamers ingestelde regerings-commissie. De tijdingen uit Rome van den 15den, behelzen niets belangrijks. Het bleef in die stad rustig. Sommige Parijssche dagbladen hebben beweerd, dat Frankrijk, Oostenrijk en Napels zich met elkander verstaan zouden hebben, om den Paus op den troon te herstellen; het Fransche regeringsblad spreekt echter dat gerucht tegen, [illegible] dat het nieuwe bestuur nog geenerlei beslissing ten aanzien der Italiaansche aangelegenheden genomen heeft. — Volgens berigten uit Turijn van den 20sten, was aldaar voortdurend sprake van de ontbinding der Kamers, en achtte men het voor het nieuwe ministerie onmogelijk, zich zonder dien maatregel staande te houden. Den 19den had de Kamer van Afgevaardigden met groote meerderheid een besluit genomen, waarbij aan Venetie, zoolang de vijandelijkheden voortduren, een maandelijksche onderstand van 600,000 lires wordt toegestaan.

— De dagbladen van Rome deelen heden het gewigtige nieuws mede, dat het Romeinsche ministerie is afgetreden. Deze stap is het gevolg geweest van eene volksdemonstratie, welke ten doel had het ministerie te noodzaken met meer nadruk te handelen en waarschijnlijk, om de republiek te proclameren. De *Alba* deelt daaromtrent de volgende gebeurtenis mede:

Gisteren, 17 dezer, had eene groote volksdemonstratie plaats, ten einde het ministerie te noodzaken onmiddellijk de constituërende vergadering bijeen te roepen. Meer dan 400 personen, voor welke een vaandel uitgedragen werd, op hetwelk men de woorden las: *circolo popolare* (volksclub), begaven zich naar het huis van generaal *Garribaldi* en wilden hem door hun gejuich noodzaken zich op het balkon te vertoonen. De heer *Boni* verscheen op het balkon en gaf aan de menigte te kennen, dat de generaal afwezig was. Toen begaf de volksmenigte zich naar het Quirinaal, niet alleen voorafgegaan door een vaandel, maar ook door de tambours van de gendarmerie en zond aan het ministerie eene deputatie van de club, ten einde eene memorie aan te bieden, waarin om de bijeenroeping van de constituërende vergadering gevraagd werd. Het ministerie antwoordde, dat het dit verzoek aan de Kamers zou mededeelen en den volgenden dag, ten een ure na den middag, een bepaald antwoord zou geven. Te half negen ure ging de menigte uiteen.

Den volgenden morgen, ten half negen ure, werd de generale marsch geslagen. De burgergarde bezette alle posten en in het bijzonder het plein van de Kamer van Gedeputeerden, dat in een militair kamp scheen veranderd te zijn. Bij de opening der zitting verklaarden de ministers, dat zij vrijwillig hunne demissie indienden, overtuigd dat zij niet opgewassen waren tegen de gebeurtenissen van den tegenwoordigen tijd.

Het ministerie heeft daarop eene proclamatie uitgevaardigd, waarin tot orde en rust vermaand wordt.

Men verneemt volgens brieven uit Rome van den 18den dezer, dat de Kamer van Gedeputeerden aldaar, ter vervanging van den heer *Zucchini*, als derde lid der Junta benoemd heeft, den heer *Galetti*.

De Gonfaloniere van Ancona was te Rome aangekomen.

Bij gelegenheid dat de heer *Zucchini* heeft bedankt voor de aangeboden betrekking van lid der Junta, heeft hij eene proclamatie aan zijne medeburgers bekend gemaakt, waarin hij verklaart, dat, hoewel hij de maatregelen eerbiedigt, welke de Kamer heeft gemeend te moeten nemen, zijn geweten hem niet toelaat eene zending op zich te nemen, welke hij als onvereenigbaar beschouwt met de getrouwheid, welke hij aan de wettige en constitutionnele regten van den souverein meent verschuldigd te zijn.

Het dagblad van Bologna, meldt op grond van een brief uit Rome van 15 december, dat aldaar een Engelsch diplomaat zou zijn aangekomen (die echter niet genoemd wordt), welke zou aangeraden hebben een vertrouwd persoon naar den H. Vader te zenden, ten einde op nieuw stappen tot verzoening te doen. Hij zou zich zelf in eigen persoon daartoe aangeboden hebben. Bovendien zou deze persoon zich uitgelaten hebben, dat, daar de stad rustig was, er geen voorwendsel bestond voor eene vreemde tusschenkomst.

De *Contemporaneo* meldt uit Gaëta, dat de Koning van Napels argwaan begint te scheppen uit de menigte menschen die naar Gaëta trekken om Z. H. te zien. Hij vreest, dat men van deze omstandigheid gebruik zal maken, om eene revolutie in zijne Staten te bewerkstelligen. *Ferdinand* zou tegen den hertog *van Arcoli* gezegd hebben, terwijl hij de hand naar de woning des Pausen uitstrekte: »Deze daar heeft mij altijd geplaagd, zoolang hij te Rome was, en nu kwelt hij mij hier." Indien men overweegt, dat de Napelsche dagbladen op eenen koeleren toon over *Pius IX* spreken, omdat hij weigert naar Napels te komen, en gevolgelijk de plannen van *Ferdinand* op zijnen persoon doorzien heeft, dan bekomt de verklaring van den *Contemporaneo* eenige waarschijnlijkheid en men komt tot het besluit, dat de Paus waarschijnlijk, Gaëta eerlang verlaten zal, hetzij om zich naar Frankrijk, of wat vermoedelijker is, naar Civita Vecchia, onder Fransche bescherming, te begeven, waar hij beter in staat zal zijn met zijne onderdanen te onderhandelen, dan te Gaëta.

Betreffende den H. Vader is geen nieuws te melden. Den 17den dezer bevonden zich bij Z. H. 26 zaakgelastigden van de verschillende Europesche mogendheden.

Een gerucht, als zou het Napelsche ministerie zijn afgetreden, is waarschijnlijk ongegrond.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *30 dec.* Bij besluit van den 27sten december 1848, no. 57, is benoemd tot plaatsver-

voeger van den kanton-regter te Doetinchem, *D. Simons*.

— Bij Koninklijk besluit van 26 december jl., no. 45, is de betrekking van inspecteur der posterijen te *Nijmegen* opgeheven, onder toekenning van een eervol ontslag aan den inspecteur *H. A. Cremers*, te rekenen van 1o. januari aanstaande.

— Bij koninklijke besluiten van den 26sten december 1848 zijn benoemd: tot directeuren der postkantoren: te 's Hertogenbosch *H. A. Cremers*, tot dusverre inspecteur te Nijmegen; te Doesborgh, *R. A. W.* baron *van Heeckeren*, thans directeur te Harderwijk; te Harderwijk, *J. F. Mirandolle*, thans directeur te Hattem; te Hattem, *J. W. R. Versteeg*, wonende te Doesborg.

Assen, 28 *dec.* Bij de nieuwe stemming ter verkiezing van een lid der Tweede Kamer in dit hoofdkiesdistrict, zijn uitgebragt 678 stemmen, namelijk op mr. *L.* graaf *van Heiden* 263; mr. *P. van der Veen* 105; *A. Mackay* te 's Hage 59; mr. *G. Knijphorst* 53; mr. *P. W. A. Grevelink* 35; mr. *W. Tonckens* 33; mr. *H. J. Kijmmell* 23; *J. A. Meursing* 17; mr. *L. Metman* te 's Hage 17; mr. *C. Hiddingh* 10; mr. *L. O. Gratama* 8; mr. *C. W. E. Kijmmell* 8; *W. Timmer* te Beilen 5; mr. *L. N.* graaf *van Randwijck* 4; mr. *J. Tonckens* 4; mr. *W. Goedkoop* 3; *H. Braams* 3; mr. *H. Tonckens* 3; op vijf personen elk 2, op elf 1; 2 onduidelijk; 2 in blanco. (*D. C.*)

Hoogeveen, 27 *dec.* Bij de nieuwe stemming ter verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer in dit hoofd-kiesdistrict, zijn uitgebragt 621 stemmen, namelijk, op *de Serrière* 244; graaf *van Randwijck* 226; *van der Vlies* 61; dr. *B. Verver* 36; mr. *P. W. A. Grevelink* 14; graaf *van Heiden* 8; dr. *H. J. Nassau* 4; mr. *P. van der Veen* 3; *N. A. Blom* 3; op twee personen elk 2; op tien elk 1; 8 blanco.

Niemand de volstrekte meerderheid verkregen hebbende, hebben de aanwezige kiezers ten getale van 52, zich gronddende op art. 24 van 't Voorloopig kiesreglement, besloten tot eene dadelijke herstemming tusschen den heer *de Serrière* en graaf *van Randwijck*. De geledigde bus van 't hoofddistrict Hoogeveen voor deze stemming beschikbaar gesteld zijnde, zijn de daarin door voorzeide kiezers van Hoogeveen gestoken biljetten bevonden alle ingevuld te zijn met den naam van den heer *de Serrière*. (*D. C.*)

— In de vergadering van H. H. Gedeputeerden Staten van heden is bepaald, dat in de beide hoofdkiesdistricten dezer provincie de herstemming zal plaats hebben op woensdag e. k. den 3 januari, en de stemopneming op vrijdag den 5. (*D. C.*)

Arnhem, 30 *dec.* Dezer dagen is hier het proefnommer uitgegeven eener meer uitgebreide *Landhuishoudelijke Courant*. De bijval en de medewerking, die dit blad sedert hare eerste uitgave in het vorige jaar ontving, hebben twee in die wetenschap ervaren mannen, de heeren drs. *J. Wttewaall* en *W. C. H. Staring*, beide voor eenige jaren aan de Leidsche Hoogeschool gepromoveerd, op akademische proefschriften, uit welke toen reeds bleek, dat zij bij voorkeur hunne studiën bepaalden tot hetgeen met die wetenschap in betrekking staat, en van welke de heer dr. *Wttewaal* als hoofdredacteur optreedt, op het denkbeeld gebragt, om die courant met 1o. januari aanstaande eene grootere uitgebreidheid te geven. In het programma aan het hoofd van dat proefnommer, geven de genoemde heeren de redenen op, die tot die uitbreiding aanleiding geven, en hoe zij behalve de vermelding van het landbouwkundig nieuws van den dag en de aankondigingen, de bevordering beoogen der kennis van onzen eigenen landbouw in zijne ruimste beteekenis; van akkerbouw, veeteelt, houtteelt, warmoeseniers-bedrijf en boomkweekerij. Door het verzamelen van alle bereikbare statistieke landbouwkundige opgaven, hoopt men aan de courant eene duurzame waarde te geven, en den grondslag te helpen leggen tot de zoo hoogst noodzakelijke en door elken denkenden landbouwer zoo vurig begeerde Statistiek van den Nederlandschen landbouw; een onderwerp dat tot dusverre, nog niet de onmiddellijke zorg der regering mogt ondervinden. Door het opzettelijk behandelen der punten van wetgeving, waarbij de landbouw belang heeft, zal men trachten om de aandacht op deze levensvragen te vestigen, en zooveel mogelijk voor te bereiden, dat bij het maken van wetten en verordeningen, wetenschappelijke kennis van den landbouw ten grondslag worde gelegd. Door het leveren van vertoogen en mededeelingen, door het beschrijven van plaatselijke landbouw-praktijken in het vaderland, waarvan zoo veel elders nog geheel onbekend is, hoopt men zoowel het goede als het verkeerde, ter navolging en ter verbetering, aan het licht te brengen.

In de tweede plaats zal de redactie al wat tot verbetering bij onzen landbouw strekken kan, met de noodige ontwikkeling, in dit blad opnemen. Ten volle overtuigd zijnde, dat algemeene aanprijzing van veranderingen, dat afkeuring van misbruiken geen nut te weeg brengt, wanneer men niet tevens de toepassing aanwijst, erkent zij dat daartoe grondige kennis van onzen landbouw noodzakelijk is, die zij bekennen wil nog geenszins te bezitten. Maar mogt zij daardoor nu en dan de plank misslaan, dan hoopt zij tegenspraak op te wekken, en daardoor meer nut te verbreiden, meer waarheid aan het licht te brengen, dan wanneer zij angstvallig, uit vrees van welligt mis te tasten, slechts in 't algemeen goede praktijken aanprees en slechte laakte. Zij wil schrijven voor beschaafde landbouwers, omdat het haar toeschijnt dat er de meest dringende behoefte bestaat aan een tijdschrift van meer wetenschappelijke strekking. Er zijn er onder de meer beschaafden en vermogenden zoo weinigen, die een juist begrip hebben van de grondgebreken bij onzen landbouw. Daarom zijn er zoo velen die, door buitenlandsche geschriften geleid, van stalvoedering en rijenteelt droomen, waar deze verfijnde landbouw alsnog geheel misplaatst is; — die aanhoudend proeven nemen en daaraan tijd en geld te koste leggen, waar geene proeven meer te nemen vallen; — die werktuigen doen zamenstellen en nieuwe meenen uit te denken, welke reeds voor lang in gebruik zijn; — die met de buitenlandsche rassen onzer huisdieren wegloopen, zonder dat zij in staat zijn de deugden onzer inlandsche rassen te waarderen; — die nog twijfelen aan de goede uitwerking van guano, gips of kalk, alsof daaraan te twijfelen valt, en die van exiterende meststoffen beuzelen, alsof de planten eene dierlijke maag hebben, gevoelig voor prikkelende peper en mostaard. Deze onkunde onzer hoogere standen in den wetenschappelijken landbouw, het edele bedrijf waaraan zoovelen hun leven wijden en waaraan niet weinigen een groot deel hunner inkomsten verschuldigd zijn, hoopt de redactie voor oogen te houden, en met al haar vermogen te bestrijden. Zij hoopt daardoor ook mede te werken tot de dringend noodzakelijke verbetering van het landbouwkundig onderwijs.

De courant zal verder, zoo veel mogelijk, verslag geven van al wat er voor den landbouw in Nederland in het licht verschijnt, en hoopt daarbij op veler welwillende medewerking.

— Onder de edelste ontspanningen voor den menschelijken geest, behoort ongetwijfeld de muzijk, inzonderheid de zangkunst; wij bedoelen namelijk die muzijk welke, zoowel door hare verhevene zamenstelling als waardige uitvoering, dien naam ten volle verdient. Dit genot, in den volsten zin des woords, viel Arnhems muzijkale inwoners en een aanzienlijk getal uit hare omstreken, twee achtereenvolgende avonden te beurt. — De *Hamburger Quartet Zangers* namelijk, wier naam reeds, zoowel buitenslands als binnen dit rijk, roemrijk gevestigd is, lieten zich, zoo bij een afzonderlijk concert als, bij aangename verrassing, ook gisteren op een alhier gehouden dames-concert van de muzijk-vereeniging *St. Cecilia*, hooren, en verrukte alle aanwezigen door hunne wegslepende toonen. Zelden hoorde men hier ter stede zulke voleindigde muzijk, in de uitvoering zoowel van quartetten als van duetten en solo's. Deze voortreffelijke zangers, die met een oorverdoovend handgeklap telkens werden teruggeroepen, muntten, volgens het eenparig oordeel van alle kenners, uit in melodieuse, ineensmelting van toonen en volmaakte juistheid van uitvoering, met een woord in alles wat tot de volmaakte en verhevene zang behoort, waarbij gevoegd kan worden de allezins smaakvolle keuze der stukken. — Het is dan ook met waar leedwezen, dat het Arnhemsch publiek hun zoo spoedig vertrek verneemt; doch verblijdend is aan hetzelve hunne toezegging van in de maand februarij aanstaande andermaal deze stad te zullen bezoeken, en andermaal gelegenheid te zullen geven hun te hooren. Deze uitmuntende concerten, die lang in het geheugen zullen blijven geprent van hen die dezelve bijwoonden, werden op de aangenaamste wijze afgewisseld door stukken voor de viool, van onzen zoo gretig gehoorden muzijk-directeur den heer *Marx*, als ook door piano-spel, cornet à piston, en door harmonie-muzijk van de vereeniging *Crescendo*. Dank zij der ijverige directie van het concert *St. Cecilia*, aan wier belangstellende zorg de leden dier vereeniging zoo veel genot te danken hadden, in weerwil van een reeds vastgesteld programma. (*Ingezonden.*)

Jongste Nieuwstijdingen.

ARNHEM, 30 *december*.

Eergisteren (28 Dec.) heeft de Nationale Vergadering, in weerwil van den krachtigen tegenstand van den heer *Passy*, minister van Financiën, een amendement aangenomen, dat de belasting op het zout met 10 francs op de 100 kil. vermindert. Dit is derhalve eene nederlaag voor het nieuwe bestuur; eene nederlaag, die van des te meer gewigt zoude zijn, wanneer men haar moest aannemen als een bewijs van kwade gezindheid der Vergadering tegen den President. De heer *Goudchaux*, zoowel voor zich zelven als in naam van den heer *Trouvé-Chauvel*, heeft verklaard, dat het volstrekt noodzakelijk was, dat de belasting op het zout voor 1849 behouden ward. Men zal zich herinneren, dat deze twee heeren, vóór den heer *Passy*, ministers van Financiën zijn geweest. Door het votum der Vergadering, is de schatkist beroofd van eene inkomst van 40 of 50 millioen francs, en men berekent dat het aanstaand te-kort thans tusschen de 500 en 600 millioen francs zal bedragen. Dit votum heeft zeer ongunstig op de beurs gewerkt.

Men verhaalt dat lord *Palmerston*, geweigerd zou hebben den nieuwen Franschen gezant *de Montalembert* te ontvangen.

Uit Amiens schrijft men, dat de prefekt en de procureur-generaal door de bevolking zouden verjaagd zijn.

Ingezonden Stukken.

Gebreken in het kieswerk.

III.

Bij artikel 10 van het voorloopig kiesreglement, is bepaald dat de *gesloten* stembussen naar het hoofdkiesdistrict opgezonden moeten worden; deze bepaling komt echter voor *na* de vermelding der werkzaamheden vóór de commissie van stem-opnemers, zoodat daaruit afgeleid kan worden, dat de stemming in *open* bussen kan geschieden en de sluiting eerst na derzelver afloop gevorderd wordt.

Bij besluit van HH. Gedeputeerde Staten van 25 october 1848 no. 29 (*Provinciaal Blad* no. 103) wordt het sluiten der bussen verder uitgebreid en bepaald, dat zij óók met het gemeente wapen, zoodanig verzegeld moeten worden, dat het inbrengen en uitnemen van stembilletten belet wordt; doch *ook hier* wordt zulks gevorderd *na* dat het uur tot ontvangen van stembilletten verstreken is en de lijsten gesloten zijn.

Maar is nu hiermede het geheim der stemming volledig gewaarborgd? O neen, de verzegeling toch geschiedt met het *gemeente* zegel; hij die er dat op drukt is bevoegd, althans in de mogelijkheid, dat zegel weder op te heffen en te vernieuwen, en waar is dan die schijnbare waarborg voor de onschendbaarheid van het geheim der stemming?

Van het plegen van kwade trouw door de commissie, door het veranderen van billetten, van zoo iets kan geen sprake zijn; daartegen waarborgt voldoende het karakter der leden van ieder bestuur, die bij al hunne functiën den eed voor oogen hebben, die zij bij de aanvaarding hunner bediening hebben afgelegd. Maar! zou onder de honderden, die alom de stembilletten in ontvang nemen, geen *enkele* gevonden worden die laboreerde aan de ziekte van nieuwsgierigheid?

Wij leven wel niet meer onder het Napoleontisch stelsel, dat alle menschen schelmen zijn tot dat zij het tegendeel bewezen hebben; integendeel, wij houden alle menschen voor braaf, zoo lang zij niet openlijk van het pad der deugd zijn afgeweken; maar zelfs *deugd* wordt berispelijk wanneer zij overdreven wordt; dan ontaardt vroomheid in kwezelarij, spaarzaamheid in gierigheid, mildheid in verkwisting, openhartigheid in onbeschoftheid, belangstelling in onvoegzaamheden van allerlei aard; en wanneer men dan verneemt dat hier of daar de belangstelling in het kieswerk zóó verre is gedreven geworden, dat in een vertrek, grenzende aan dat waarin de stemming plaats had, een agent was geplaatst, om de comparanten, alvorens zij hunne billetten inleverden, te regt te wijzen, waarschijnlijk uit bezorgdheid voor onduidelijke invulling of verkeerde spelling van namen, dan vraagt men of het onmogelijk zou zijn dat een of ander brave, *belangstellende* burgervader, bekropen wierd van den duivel der nieuwsgierigheid? Nieuwsgierigheid, welk effect de voorafgegane bemoeijingen, omtrent een of anderen candidaat hebben gehad? Wel foei, neen, om zeker te zijn dat er geene abuizen hebben plaats gehad; dwalen toch is menschelijk en de commissie bestaat uit menschen; ook de k[illegible] behooren tot dat geslacht; en hoe ligt zou de inhoud der bussen met het opgemaakt proces-verbaal kunnen verschillen, bij voorbeeld, indien een lid der commissie eenige aanteekening op de lijst verzuimd, of eenig kiezer een dubbel billet in de bus gestoken had, dan was immers de geheele stemming nul en van geener waarde, en wie zou dan eene zoodanige controle kunnen wraken, die toch haren eenigen grond in *belangstelling* vindt?

Men wane niet dat eenig vermoeden, aanleiding tot die bedenking heeft gegeven; verre van daar, zij heeft haren grond in de opmerking van eenen eenvoudigen landman, die, alvorens zijn billet in te steken, de bus rondom bekeek en na de noodige inlichting bekomen te hebben zeide: »och heeren, dan »kan ik u mijn billet wel zóó overgeven want om »de briefjes er weder uit te halen behoef ik niet »eens het zegel los te breken; ik wed dat ik met »een lijmgardje slag voor slag beet krijg en ze op »de rij af er uithaal." Deze uitval moge nu aardig, ja *naïf* genoemd worden, het algemeen [illegible] daardoor onder de aanwezigen ontstond, wa[illegible] vleijend voor de leden des bestuurs.

Soortgelijke hatelijke opmerkingen zouden v[illegible] gekomen kunnen worden, indien de bussen vóór gebruik, door Gedeputeerde Staten, op het slot wierd verzegeld en de sleutels in bewaring wierden gehoud[illegible] De sleuf waardoor de briefjes worden ingebr[illegible] zou inwendig genoegzaam voorzien moeten zijn [illegible] het uithalen te beletten en deze na de stemming den gesloten met eene klep, die met eene inw[illegible] aangebragte veer sloot (zoo als men bij een der [illegible]derkiesdistricten heeft opgemerkt) en die dus niet l[illegible] maakt zou kunnen worden, zonder het provinciaal [illegible]gel te verbreken, hetwelk niet zou mogen ges[illegible]den dan door een lid van Gedeputeerde Staten, d[illegible] toe bij het openen der bussen gecommitteerd.

Wil men, zoo als door de regtstreeksche verkiezingen geschiedt, de mindere standen emanciperen, dan moet men hunne eerste blijken van *energie* niet in den wind slaan, maar van hunne opmerkingen een gepast gebruik maken en hen zelfs den minsten schijn van wantrouwen ontnemen. — Daarom zal het steller deses aangenaam zijn, als hij bij eene volgende [illegible]ing mag ontwaren, dat de bussen beveiligd

zijn tegen de overdreven *belangstelling*, ook van eenigen *onbeëedigden* zegelbewaarder en de lijmgardjes van den politieken vogelaar.

O. B.

NB. In het vorige stukje stond *benoemingen* voor *bemoeijingen*, waardoor de zin onverstaanbaar is.

Artikel 24 van het voorloopig kiesreglement.

Onder de weinig duidelijke bepalingen van het voorloopig kiesreglement, bekleedt artikel 24 zeker eene eerste plaats. Hoe toch heeft men te verstaan de bepaling van dit artikel — daargesteld voor het geval, dat bij de eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid heeft bekomen, — luidende: »Tot de op de dubbeltallen gebragte personen bepaalt zich de keuze der *aanwezige* kiesgeregtigden?"

De letterlijke uitvoering dier bepaling, behoort zoowel tot de ongerijmdheden, als tot de onmogelijkheden. Weinige personen, ja een enkele, zou dan de keuze kunnen doen — en de keuze der onderdistricten werd tot niets teruggebragt. In de dubbele Kamer heeft men dan ook die letterlijke beteekenis, aan het woord *aanwezige*, niet willen hechten, en de minister van Binnenlandsche Zaken heeft daar als den zin der bepaling opgegeven, dat er eene geheel nieuwe stemming, op gelijke wijze als de eerste, zoude plaats hebben.

Allerwege heeft men dan ook, op éene tot hiertoe bekende uitzondering na in Friesland, die uitlegging aangenomen; maar nu is er eene nieuwe vraag gerezen, blijkens het betoog geplaatst in de *Arnhemsche Courant* van 23 december jl., namelijk, welke personen met de *aanwezige kiesgeregtigden* zijn bedoeld, en wordt daarbij het gevoelen voorgestaan, dat daaronder alleen zij moeten worden verstaan, die bij de eerste stemming, hun *votum* hebben uitgebragt. Men zegt, dat in alle gevalle, dan onder *aanwezige* kiesgeregtigden, alleen de *gestemd hebbende* kiesgeregtigden kunnen worden begrepen.

Wij kunnen ons met deze meening volstrekt niet vereenigen. Men kon toch zeer wel, als kiesgeregtigde bij de eerste stemming, zijn *aanwezig* geweest en voorbedachtelijk zich van de stemming hebben onthouden; men kon eerst bij de tweede stemming evenzeer *in loco* zijn verschenen, en alzoo *aanwezig* geweest, zonder de eerste maal gestemd te hebben. [illegible] welken schijn van regt zou men, of naar den letter of naar den geest der bepaling, zoodanig kiesgeregtigde van zijn regt willen versteken? Hieruit volgt ten duidelijkste, dat men zeer ten onregte de uitdrukking: »*aanwezige*" voor: »*gestemd hebbende*" kiesgeregtigden zoude opnemen; want uit de bloote tegenwoordigheid kan men niet besluiten, tot het [illegible]gebragt hebben van zijne stem. — Eene gezonde [illegible] er dan ook niet uit te denken, om het kiesregt op die wijze, te bekrimpen en de geregtigden daarvan daadwerkelijk te ontzetten. De eenige ware en verstandige uitlegging is deze, dat men onder de aanwezige kiesgeregtigden versta, de *in het district aanwezige kiesgeregtigden*, de bestaande kiezers. Dit is de ware, gezonde uitlegging der bepaling — [illegible] anderen leidt tot de meest ongerijmde gevolgen.

Voor zooverre de Gedeputeerde Staten der verschillende provinciën niet, ingevolge de magt hun bij artikel 32 van het voorloopig kiesreglement verleend, hieromtrent eene bepaling hebben gemaakt, (in welk geval hunne beslissing in ieder geval zoude moeten worden geëerbiedigd, daar aan hun, naar het reglement, die beslissing verbleven is) zoude deze verschillende wijze van opvatting nog tot ongelegenheden kunnen aanleiding geven. Het is toch hoog tijd, dat er aan het reeds veel te lang gerekte verkiezingswerk een einde kome en de verkozenen handen aan het werk slaan. Het is daarom wenschelijk, dat er blijke, of de Gedeputeerde Staten hieromtrent bij hunne reglementen hebben voorzien of wel speciaal daarover die beslissing hebben genomen, in welk geval hierop naar onze meening, niet kan worden teruggekomen. Ware dit echter het geval niet en konde er zich dan eene verkiezing hebben voorgedaan, waarop de niet-toelating van kiesgeregtigden, als bij [illegible] stemming niet gestemd hebbende, van invloed [illegible] kunnen zijn, dan zouden wij, in strijd [illegible] het gevoelen van den steller van het betoog in [illegible]nemsche Courant van 23 december, geloo[illegible] dat de herstemming op dien grond, op nieuw, [illegible] toelating van al de in het district aanwezige [illegible], behoorde plaats te hebben; — want wij achten het eene, door niets geregtvaardigde, hoogst [illegible]enige, met den duidelijken zin der woorden [illegible] opvatting, wanneer men onder de *aanwezi[illegible]* [illegible] de hunne stem vroeger uitgebragt hebbende kiesgeregtigden zoude willen begrijpen.

Advertentiën.

Burgerlijken stand.

TIEL:

Van 21 tot en met 28 dec.

Gehuwd: geene.
Bevallen: M. E. Gretser, geb. Hoffman, Z. — S. Andernach, geb. de Wijs, D. — C. W. van Loon, geb. van Zoelen, D.
Overleden: W. Rebel, weduwenaar van C. M. Veltmuller, 63 j. — J. de Leeuw, weduwenaar van E. Smits 77 j. — Eene levenloos aangegevene Dochter van M. Looschilder en van J. van Dalen.

CULEMBORG:

Van 16 tot en met 23 dec.

Gehuwd: geene.
Bevallen: J. Vermeulen, geb. de Klerk, Z. — M. Driesen, geb. Hoogbergen, Z. — J. Stavast, geb. Polhuizen, Z. — E. van Rijswijk, geb. van Haaren, Z.
Overleden: geene.

ZALT-BOMMEL:

Van 18 tot en met 25 dec.

Gehuwd: geene.
Bevallen: C. de Swart, geb. van Weelden, Z. — J. Metz, geb. Ekelmans, Z. — J. Minor, geb. Pohlman, D.
Overleden: E. Slooter, huisvrouw van M. van Roozendaal, 55 j.

Marktprijzen.

AMSTERDAM, 29 december.

In Granen is heden niets gepasseerd. — *Koolzaad* op levering van het najaar in een doen; op 9 vat in Sept. en Oct. 60½ £. — *Lijnzaad* zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering iets aangenamer; op 6/w. *f* 38½; in de stad *f* 40; Vlieg. *f* 37¼ à ½; Mei *f* 36½; Sept. en Oct. *f* 35¼ à ½. — Lijnolie op 6/w. *f* 26½; Vlieg. *f* 25½. Hennepolie op 6/w. *f* 35; Vlieg. *f* 34.

'S HERTOGENBOSCH, 22 en 23 december.

Rogge f 4.40, *f* 4.65 en *f* 4.85. — *Boekweit f* 3.90, *f* 4.25 en *f* 4.50. — *Haver f* 2.00 en *f* 2.30.

ARNHEM, 29 december.

Oude *Weit* van *f* 0.00 tot 0.00; nieuwe van *f* 6.70 tot 8.70. — *Rogge* van *f* 4.65 tot 4.85. — *Boekweit* van *f* 4.40 tot 4.70. — *Garst* van *f* 3.40 tot 3.65. — *Vriesche Haver* van *f* 0.00 tot 0.00; *Veerhaver* van *f* 2.20 tot 2.60. — *Witte Boonen* van *f* 0.00 tot 0.00; *Paardeboonen* van *f* 5.00 tot 0.00. — *Graauwe Erwten* van *f* 7.00 tot 0.00; Groene van *f* 9.00 tot 0.00; Geele van *f* 0.00 tot 0.00. — *Koolzaad* van *f* 0.00 tot 0.00; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot 0.00; *Klaverzaad* van *f* 0.00 tot 0.00. — *Aardappelen* van *f* 1.60 tot 2.00. — *Boter* van *f* 0.60 tot 0.70 het pond.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 30 Dec. 0 El [illegible] Palm 5 Duim; gew. [illegible]

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels [illegible] en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.